
**ЗВІТ ПРО СТРАТЕГІЧНУ ЕКОЛОГІЧНУ ОЦІНКУ
ДОКУМЕНТУ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ**

**ПЛАН ДІЙ СТАЛОГО ЕНЕРГЕТИЧНОГО РОЗВИТКУ ТА КЛІМАТУ
КОРОСТЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ДО 2030 РОКУ**

ВИКОНАВЕЦЬ:
УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІКИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ
КОРОСТЕНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
11500, М. КОРОСТЕНЬ, ВУЛ. ГРУШЕВСЬКОГО, 22. ТЕЛ. : (04142) 5-01-44
EMAIL : EKONOMIKA@KOROSTEN-RADA.GOV.UA
[FACEBOOK.COM/KOROSTENECONOMY](https://www.facebook.com/korostenecconomy)

КОРОСТЕНЬ-2021

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Стужук Володимир Миколайович

Начальник управління економіки
виконавчого комітету Коростенської міської
ради

Лискова Наталія Анатоліївна

Начальник відділу місцевого економічного
розвитку

Сергеева Анна Олександрівна

Головний спеціаліст відділу місцевого
економічного розвитку

Зміст

I. Зміст та основні цілі документа ПДСЕРК Коростенської міської територіальної громади та його зв'язок з іншими документами державного планування	4
1. Загальна характеристика Коростенської міської територіальної громади	12
1.1 Ландшафтні особливості рельєфу, характеристика ґрунтів	12
1.2 Гідрологія	13
1.3 Природно-ресурсний потенціал, кліматичні умови	13
1.4 Земельні ресурси.....	14
1.5 Атмосферне повітря	15
1.6 Лісовий фонд.....	15
1.7 Природно-заповідний фонд	16
II. Коротка характеристика поточного рівня викидів парникових газів та їх джерел, а також плановані показники викидів	19
III. Коротка характеристика виявлених вразливостей до зміни клімату включно з загрозами здоров'ю людей та плановані показники щодо їх подолання.	21
IV. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.	25
V. Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ПДСЕРК для довкілля, у тому числі для здоров'я людей.	38
VII. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.	39

I. Зміст та основні цілі документа ПДСЕРК Коростенської міської територіальної громади та його зв'язок з іншими документами державного планування

«План дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Коростенської міської територіальної громади до 2030 року» є документом державного планування місцевого рівня (надалі – ДДП, або ПДСЕРК) та, відповідно до Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку», підлягає проведенню стратегічної екологічної оцінки (далі - СЕО).

Основною метою «Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату міста Коростень до 2030 року» відповідно до умов приєднання міста Коростень до європейської ініціативи «Угода Мерів щодо Енергії та Клімату» є підтримка ініціативи скоротити викиди CO₂ на території, що підпорядкована місту, щонайменше на 30% відносно рівня викидів CO₂ у базовому 2012 році та забезпечити адаптацію міста до змін клімату. Цілі даного Плану також узгоджуються із стратегічними цілями громади міста Коростень, які визначені у Стратегічному плані розвитку міста Коростень до 2025 р. та відповідають стратегічній цілі 2.2 Підвищити рівень енергетичної та екологічної безпеки міста.

Стратегічною ціллю ДДП є забезпечення комфорту проживання мешканців шляхом підвищення якості комунальних послуг з одночасним зниженням енерговитрат міської інфраструктури та збільшення частки відновлювальних джерел енергії.

Основними показниками ДДП є:

- зменшення викидів CO₂ до 2030 року у визначених секторах на 30,1%;
- збільшення частки відновлювальних джерел енергії на 20% відносно базового 2012 року;
- підвищення раціональності використання паливо-енергетичних ресурсів (далі – ПЕР) тепло- та водопостачальними організаціями;
- зменшення втрат теплової енергії підчас транспортування теплоносія;
- сприяння залученню інвестицій у проекти з енергоефективності;
- підвищення енергетичної обізнаності мешканців та раціональне використання енергії;
- адаптація інфраструктури та просторів громади до змін клімату, що відбулися;
- зменшення негативних наслідків кліматичних змін для населення.

Реалізація мети та конкретних цілей, що передбачені ДДП, здійснюється шляхом впровадження енергоефективних заходів, збільшення частки відновлюваних джерел енергії (далі – ВДЕ), які зменшують викиди парникових газів, і заходів з адаптації громади до змін клімату.

Для розроблення ДДП були використанні наступні дані:

- проект «Плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату м. Коростень до 2030р.»
- кліматичні дані;
- енергетичний баланс Коростенської міської територіальної громади;
- базовий кадастр викидів CO₂;
- заходи з пом'якшення наслідків змін клімату;
- оцінка ризиків та вразливості до змін клімату;
- опитування мешканців щодо їх оцінки зміни клімату;
- заходи з адаптації до кліматичних змін.

План дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Коростенської міської територіальної громади до 2030 року базуватиметься на наступних нормативно-правових документах:

- Закон України «Про енергозбереження», прийнятий Верховною Радою України від 01.07.1994р. № 74/94-ВР;
- Закон України «Про ратифікацію Рамкової Конвенція ООН про зміну клімату» від

29.10.1996 року № 435/96-ВР;

- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.2007 року № 280/97-ВР, зі змінами, в чинній редакції;

- Закон України «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 року № 555-IV;

- Закон України «Про комбіноване виробництво теплової та електричної енергії (когенерацію) та використання скидного енергопотенціалу від 05.04.2005 року № 2509-15

- Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної цільової економічної програми енергоефективності та розвитку сфери виробництва енергоносіїв з відновлюваних джерел енергії та альтернативних видів палива на 2010-2015 роки» від 01.03.2010 року №243;

- Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики на період до 2020 року» від 21.12.2010 року № 2818-VI;

- Закон України «Про ратифікацію Паризької угоди» від 14.07.2016 року № 1469-VIII;

- Закон України «Про Фонд енергоефективності» від 08.06.2017 року № 2095-19;

- Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» від 18.08.2017 року №605-р.;

- Закон України «Про енергетичну ефективність будівель», прийнятий Верховною Радою України від 22.06.2017р. № 2118-19;

- Рішення виконавчого комітету Коростенської міської ради від 20.10.2010 року №647 «Про визначення уповноваженого від міста Коростеня в ініціативі «Угода мерів».

- Стратегічний план розвитку м. Коростеня до 2025 рр. - рішення 38 сесії міської ради VI скликання №1689 від 18.12.2014 року.

- Рішення виконавчого комітету Коростенської міської ради від 25.02.2021 р. №152 «Про приєднання до європейської ініціативи «Угода мерів по клімату та енергії».

Зв'язок ДДП із документами вищого рівня

Таблиця 1.1.

Узгодженість основних цілей Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату
Коростенської міської територіальної громади до 2030 року із Цілями сталого розвитку

Цілі ПДСЕРК	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
Ц.1.Зменшення викидів CO ₂ до 2030 р. на 30,1%							X		X		X		X				
Ц.2. Збільшення частки відновлювальних джерел енергії на 20% відносно базового 2012 р.							X		X		X	X	X				
Ц.3. Підвищення раціональності використання ПЕР тепло- та водопостачальними організаціями;						X	X		X		X	X	X				
Ц.4. Зменшення втрат теплової енергії під час транспортування теплоносія							X		X		X	X	X				
Ц.5. Сприяння залученню інвестицій у проекти з енергоефективності							X		X		X		X				
Ц.6. Підвищення енергетичної свідомості мешканців та раціональне використання енергії				X			X				X		X				
Ц.7. Адаптація простору міста змін клімату, що відбулися			X			X			X		X		X				
Ц.8. Зменшення негативних наслідків кліматичних змін для населення			X								X		X				

Як видно з табл. 1.1 ПДСЕРК Коростеня, яке розробляється, зробить внесок в досягнення Цілей сталого розвитку ООН на території громади. Зокрема, зробить внесок у наступні цілі та завдання.

Ціль 3 «Забезпечення здорового способу життя та сприяння благополуччю для всіх в будь-якому віці», **завдання 3.4** «До 2030 року зменшити на третину передчасну смертність від неінфекційних захворювань за допомогою профілактики і лікування, а також підтримувати психічне здоров'я і благополуччя» за рахунок **зменшення загострень хронічних хвороб під час несприятливих метеорологічних явищ завдяки зменшенню їх впливу та покращенню пов'язаних медичних послуг.**

Ціль 4 «Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх». **Завдання 4.7** «До 2030 року забезпечити, щоб усі учні здобували знання і навички, необхідні для сприяння сталому розвитку, у тому числі шляхом

навчання з питань сталого розвитку та сталого способу життя, прав людини, гендерної рівності, пропаганди культури миру та ненасильства, громадянства світу й усвідомлення цінності культурного різноманіття і вкладу культури в сталий розвиток» завдяки **тривалій інформаційній кампанії щодо кліматичної кризи та пов'язаними з ними викликами.**

Ціль 6 «Забезпечення наявності та раціонального використання водних ресурсів і санітарії для всіх», **завдання 6.3** «До 2030 року підвищити якість води за допомогою зменшення забруднення, ліквідації скидання відходів і зведення до мінімуму викидів небезпечних хімічних речовин та матеріалів, скорочення вдвічі частки неочищених стічних вод і значного збільшення масштабів рециркуляції та безпечного повторного використання стічних вод у всьому світі» та **6.b** «Підтримувати і зміцнювати участь місцевих громад у поліпшенні водного господарства та санітарії» за рахунок **поліпшення очистки стічних вод, очищення заплав річки, реконструкції систем водопостачання та водовідведення, а також використання нових джерел водопостачання.**

Ціль 7 «Забезпечення доступу до недорогих, надійних, стійких і сучасних джерел енергії для всіх», **завдання 7.2** «До 2030 року значно збільшити частку енергії з відновлюваних джерел у світовому енергетичному балансі» та **7.3** «До 2030 року подвоїти глобальний показник підвищення енергоефективності» завдяки **заходам з підвищення ефективності використання енергії у всіх сферах життя громади, спорудженню сонячної електростанції та переведення на ВДЕ котелень міста.**

Ціль 9 «Створення стійкої інфраструктури, сприяння всеохоплюючій і сталій індустріалізації та інноваціям», **завдання 9.1** «Розвивати якісну, надійну, стійку та сталу інфраструктуру, включаючи регіональну та транскордонну інфраструктуру, з метою підтримки економічного розвитку та добробуту людей, приділяючи особливу увагу забезпеченню недорогого і рівноправного доступу для всіх» завдяки **заходам з поліпшення стану мереж тепло-, водо- та електропостачання.**

Ціль 11 «Забезпечення відкритості, безпеки, життєстійкості й екологічної стійкості міст і населених пунктів», **завдання 11.2** «До 2030 року забезпечити всім можливість користуватися безпечними, недорогими, доступними та екологічно стійкими транспортними системами на основі підвищення безпеки дорожнього руху, зокрема розширення використання громадського транспорту, приділяючи особливу увагу потребам тих, хто перебуває в уразливому становищі, жінок, дітей, інвалідів і літніх осіб» за рахунок поліпшення громадського транспорту, а також розвитку інфраструктури для велосипедистів та пішоходів. **Завдання 11.6** «До 2030 року зменшити негативний екологічний вплив міст у перерахунку на одну особу населення, в тому числі шляхом приділення особливої уваги якості повітря і видаленню міських та інших відходів» за рахунок поліпшення збору, вивезення та утилізації твердих побутових відходів. **Завдання 11.7** «До 2030 року забезпечити загальний доступ до безпечних, доступних і відкритих для всіх зелених зон та громадських місць, особливо для жінок і дітей, літніх людей та інвалідів» за рахунок **збільшення та облаштування зелених зон з ціллю адаптації міських просторів до кліматичної кризи.**

ПДСЕРК великою мірою спрямований на виконання **завдання 11.b** «До 2020 року значно збільшити кількість міст і населених пунктів, що прийняли та реалізують комплексні стратегії і плани, спрямовані на усунення соціальних бар'єрів, підвищення ефективності використання ресурсів, пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптацію до його зміни та здатність протистояти стихійним лихам, а також розробити й упровадити, відповідно до Сендайської рамкової програми зі зниження ризику лих на 2015–2030 роки, заходи з комплексного управління ризиками, пов'язаними з лихами, на всіх рівнях» оскільки його **основні заходи спрямовані на підвищення ефективності використання енергії у громаді, адаптації інфраструктури до кліматичної кризи та запровадженні страхування від стихійних лих.**

Ціль 12 «Забезпечення переходу до раціональних моделей споживання і виробництва», **завдання 12.c** «Раціоналізувати неефективне субсидування використання викопного палива, що веде до його марнотратного споживання, за допомогою усунення ринкових диспропорцій з урахуванням національних умов, у тому числі шляхом реорганізації оподаткування та поступової відмови від шкідливих субсидій там, де вони існують, для обліку їх екологічних наслідків, повною мірою беручи до уваги особливі потреби й умови країн, що розвиваються, і зводячи до мінімуму можливі негативні наслідки для їх розвитку так, щоб захистити інтереси нужденних і вразливих груп населення» за рахунок **приведення тарифу на теплопостачання до економічно виправданого рівня та припинення субсидування з бюджету громади споживання газу.**

Ціль 13 «Вжиття невідкладних заходів щодо боротьби зі зміною клімату та його наслідками», **завдання 13.1** «Підвищити опірність і здатність адаптуватися до небезпечних кліматичних явищ і стихійних лих у всіх країнах» та **завдання 13.3** «Поліпшити просвітництво, поширення інформації і можливості людей та установ щодо пом'якшення гостроти та послаблення наслідків зміни клімату, адаптації до них і раннього попередження» за рахунок **адаптації міських просторів та інфраструктури до кліматичної кризи та проведення інформаційної діяльності для жителів громади.**

Таблиця 1.2.

*Узгодженість основних цілей Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату
Коростенської міської територіальної громади до 2030 року із Основними засадами
(стратегії) державної екологічної політики України на період до 2030 року*

Цілі ПДСЕРК	Ц. 1. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва	Ц.2. Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	Ц.3. Забезпечення інтеграції екологічної політики у процес прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку України	Ц.4. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення	Ц.5. Удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління
Ц.1. Зменшення викидів CO ₂ до 2030 р. на 30,1%				X	
Ц.2. Збільшення частки відновлювальних джерел енергії на 20% відносно базового 2012 р.		X			
Ц.3. Підвищення раціональності використання ПЕР тепло- та водопостачальними організаціями;		X			
Ц.4. Зменшення втрат теплової енергії під час транспортування теплоносія		X			
Ц.5. Сприяння залученню інвестицій у проекти з енергоефективності		X			
Ц.6. Підвищення енергетичної свідомості мешканців та раціональне використання енергії	X				
Ц.7. Адаптація простору міста змін клімату, що				X	

відбулися					
Ц.8. Зменшення негативних наслідків кліматичних змін для населення				X	

Як видно з табл. 1.2 проект ПДСЕРК Коростенської громади відповідає засадам державної екологічної політики України, а його виконання зробить внесок у досягнення цілу цієї політики на території громади. Зокрема, сталий розвиток потенціалу буде досягатися завдяки енергоефективним заходам та збільшення частки ВДЕ у енергетичному балансі громади. Формування в суспільстві екологічних цінностей буде відбуватися дякуючи постійній інформаційній діяльності. Зниження ризиків кліматичної кризи відбуватиметься завдяки адаптації міських просторів та інфраструктури.

Таблиця 1.3.

Узгодженість основних цілей Плану дій зі сталого енергетичного розвитку та клімату Коростенської міської територіальної громади до 2030 року із Стратегічними цілями, оперативними цілями та основними завданнями Стратегії Коростенської МТГ

Цілі ПДСЕРК	С.Ц.1. Підвищення конкурентоспроможності галузей економіки на засадах смарт спеціалізації	С.Ц.2. Підвищення якості рівня життя та забезпечення охорони довкілля	С.Ц.3. Розвиток людського потенціалу та соціальна інфраструктура
Ц.1.Зменшення викидів CO ₂ до 2030 р. на 30,1%			
Ц.2. Збільшення частки відновлювальних джерел енергії на 20% відносно базового 2012 р.		X	
Ц.3. Підвищення раціональності використання ПЕР тепло- та водопостачальними організаціями;		X	
Ц.4. Зменшення втрат теплової енергії підчас транспортування теплоносія		X	
Ц.5. Сприяння залученню інвестицій у проекти з енергоефективності		X	
Ц.6. Підвищення енергетичної свідомості мешканців та раціональне		X	

використання енергії			
Ц.7. Адаптація простору міста змін клімату, що відбулися		X	
Ц.8. Зменшення негативних наслідків кліматичних змін для населення		X	

Як видно з табл. 1.3 ПДСЕРК зробить внесок у досягнення Стратегічної цілі 2 «Підвищення якості рівня життя та забезпечення охорони довкілля»:

2.1.1 Будівництво, модернізація, капітальний ремонт об'єктів житлово-комунального господарства, у тому числі забезпечення надійним водопостачанням та водовідведенням – за рахунок заходів з поліпшення водопостачання та водовідведення, реконструкція очисних споруд.

2.1.2 Впровадження технологій енергоефективності та застосування альтернативних джерел енергії – за рахунок заходів з підвищення енергоефективності у будівлях та системі теплопостачання, спорудження сонячної електростанції та переведення котелень на біомасу.

2.1.3 Покращення благоустрою населених пунктів, у тому числі модернізація мережі вуличного освітлення – за рахунок відповідних заходів.

2.1.4 Створення умов щодо збереження та відновлення (капітального ремонту) доріг та дорожньої інфраструктури, поліпшення організації транспортного сполучення – за рахунок поліпшення громадського транспорту, зміни транспортних потоків, розширення мережі пішохідних та велосипедних доріжок.

2.1.5 Впровадження просторового планування; розроблення містобудівної документації – за рахунок врахування кліматичної кризи під час виконання заходів з облагородження зелених та рекреаційних зон.

2.3.1 Впровадження сучасних технологій і заходів очистки стічних вод та управління відходами. Запобігання несанкціонованим скидам у річку Уж. – за рахунок ремонтів та реконструкції каналізації і очисних споруд, а також

2.3.2 Формування збалансованої системи раціонального еколого-економічного балансу територій та використання природних ресурсів – за рахунок підвищення енергоефективності, збільшення частки ВДЕ та використання відходів тваринницької ферми як сировини для біогазової електростанції.

1. Загальна характеристика Коростенської міської територіальної громади

Коростенська міська територіальна громада входить до складу Коростенського району Коростенська міська територіальна громада (далі Коростенська МТГ) - в новоствореному Коростенському районі Житомирської області, з адміністративним центром в місті Коростень.

Утворена відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України № 711-р від 12 червня 2020 року «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Житомирської області» шляхом об'єднання: Коростенської міської та Берестовецької, Бехівської, Васьковицької, Дідковицької, Каленської, Кожухівської, Малозубівщинської, Мединівської, Межиріцької, Михайлівської, Новаківської, Обиходівської, Сарновицької, Стремигородської, Сингаївської, Ходаківської, Холосненської, Хотинівської сільських рад ліквідованого Коростенського району Житомирської області.

Населені пункти Коростенської МТГ.

До складу громади увійшли:

- м. Коростень;
- селище Сокорики;
- села: Барди, Берестовець, Бехи, Болярка, Булахівка, Васьковичі, Великий Ліс, Вороневе, Горбачі, Грозине, Діброва, Дідковичі, Домолоч, Злобичі, Зубівщина, Іскорость, Каленське, Ключеве, Кожухівка, Корма, Купеч, Майданівка, Мала Зубівщина, Мединівка, Межирічка, Михайлівка, Немирівка, Нивки, Новаки, Обиходи, Обиходівка, Плещівка, Розтяжин, Сарновичі, Сингаї, Соболівка, Стремигород, Субине, Ходаки, Холосне, Хотинівка, Шатрище. Житомирської області та має в своєму складі 44 населені пункти.

Загальна площа громади складає 807,3 км² із чисельністю населення 72 797 жителів, у тому числі у місті Коростень – 62 285 жителів, у сільських населених пунктах – 10 512 жителів.

1.1 Ландшафтні особливості рельєфу, характеристика ґрунтів

За структурно-геологічною основою ландшафтні особливості території громади відповідають властивостям архейсько-протерозойського кристалічного або метаморфічного морфогенетичного типу рельєфу.

Зональний тип ландшафтів території відноситься до мішано-лісового Полісся – моренно-зандрових підвищених рівнин з дерново- середньопідзолистими ґрунтами, з суборами і сугрудками та зандрових рівнин з дерново-підзолестими ґрунтами, борами і суборами з денудаційними останцями.

Стан ґрунтів сільськогосподарських угідь є достатньо проблемним. Ерозія, зменшення вмісту гумусу, засолення, закислення, ущільнення ґрунтів є дуже поширеним явищем на землях території громади.

За еколого-агрохімічним станом ґрунтового покриву сільськогосподарські угіддя території громади оцінені у 32 бали (за стобальною шкалою); Житомирської області оцінені у 37 балів; загальний показник еколого-агрохімічного рівня по Україні – 55 балів. Значення еколого-агрохімічної оцінки ґрунтового покриву сільськогосподарських угідь громади є нижчим у порівнянні з відповідним показником Житомирської області (на 15,6%) та України (на 71,9%).

Через дію різних природних, а здебільшого антропогенних факторів, на значних площах земель сільськогосподарського призначення, спостерігається погіршення стану ґрунтового покриву, чому сприяє вирощування нерайонованих сировинних культур (соняшник, кукурудза) на ґрунтах з низькими показниками природної родючості.

1.2 Гідрологія

Місто Коростень розташоване на березі річки Уж (правої притоці річки Прип'ять), що розділяє місто та територію громади на правий та лівий береги.

Поверхневі води басейну річки Уж та підземні води гідрологічної провінції складчастої області Українського кристалічного масиву є джерелом водопостачання міста Коростень та населених пунктів громади. Щільність річкової мережі коливається від 0,3 до 0,4 км на 1 км² території громади.

В межах Коростенської громади протікають річки, що відносяться до басейну річки Уж, найбільшими з яких є: Кремно, Шестень, Синявка, Моства, Жабеч, Олешня, Могилянка, Лозниця, Саженка й інші та чисельні струмки, які потребують розчистки та благоустрою. Деякі ділянки, що розташовані в заплавах річок осушуються за допомогою мережі осушувальних каналів, канав та дренажу. Загальна площа осушувальних земель Коростенського району становить 17,9 тис. га (меліоративна внутрішня та міжгосподарська мережі), що складає 5% загальної площі осушуваних земель у Житомирській області.

Поверхневі води виконують взаємопов'язані функції водопостачання та приймача стічних вод. Погіршення технічного стану діючих очисних споруд впливає на зниження якості поверхневих вод та збільшення скидів неочищених або недостатньо очищених стічних вод. Модуль експлуатаційних запасів підземних вод становить від 1,0 до 0,5 літра/секунду на 1 км². Води є помірно-жорсткими; вміст йоду в ґрунтових водах низький – від 2 до 3 мг/л.

Населені пункти громади знаходяться у межах територій схильних до максимального по Україні ступеня підтоплення.

1.3 Природно-ресурсний потенціал, кліматичні умови

Мінерально-сировинний потенціал громади представлений покладами металічних та неметалічних корисних копалин. На території громади суб'єктам господарської діяльності надано 6 спеціальних дозволів на користування надрами.

Металічні корисні копалини представлені покладами апатит-ільменітових руд - родовище Стремгородське. За ступенем промислового освоєння родовище відноситься до таких, що знаходяться на стадії розроблення.

Неметалічні корисні копалини представлені покладами нерудних корисних копалин для забезпечення будівельної галузі, а саме гранітом, гнейсом, лабрадоритом, суглинком, піском та супутніми копалинами цегельно-черепичної сировини.

Клімат в районі територіальної громади помірно-континентальний. Основними чинниками, що впливають на формування клімату даної території, є сонячна радіація, циркуляція повітряних мас, часткова лісистість та заболоченість.

Середньорічна температура повітря складає приблизно +6 градусів. Середня зимова температура -3,7°C. Середня літня температура +19,3°C. Середня температура повітря в опалювальний сезон дорівнює -0,3°C. Безморозний період триває близько 170 днів у році, з середньодобовою температурою вище 0° – 245 днів, а з температурою вище +10° – 105 днів. Максимальна температура за останнє століття склала +37°, а мінімальна -34°. Весняні приморозки інколи спостерігаються навіть в кінці травня, а осінні можуть наступити з середини вересня.

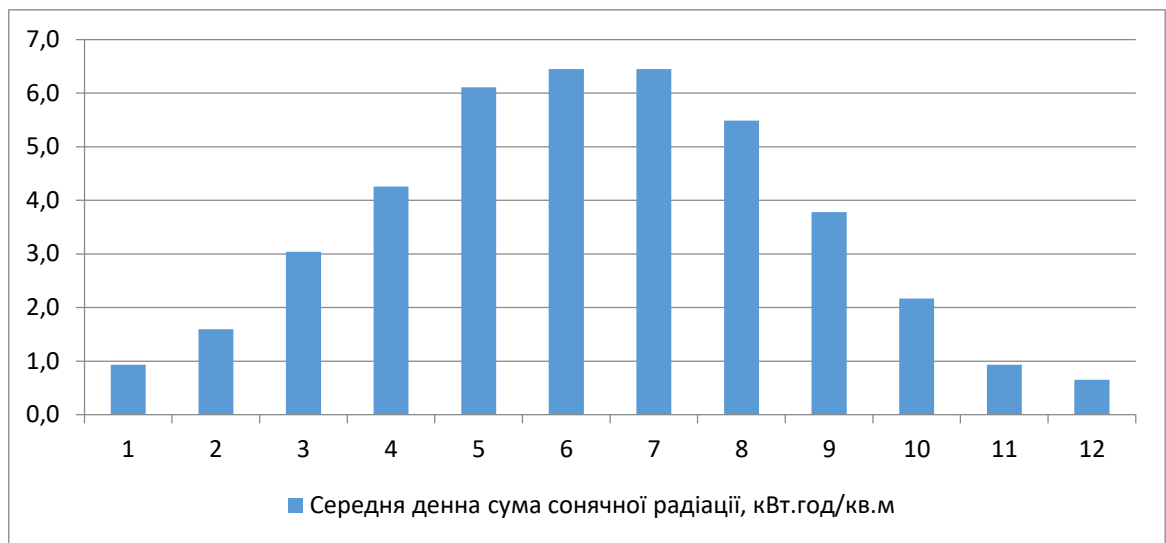

Рис. 1.1. Денна сума сонячної радіації по місяцям на території громади

Середньорічна кількість опадів складає 500-600 мм, найбільше їх випадає в літні місяці – 240 мм, найменше в зимові – 80 мм.

Протягом року на території Коростеня переважають північно-західні, західні, північні вітри. За рік буває 8-10 днів, коли сила вітру перевищує 15-20 метрів за секунду. Число днів з атмосферною посухою та суховіями коливається за роками в межах від 3 до 40 днів на рік. Відносна вологість повітря впродовж року коливається в межах 70-95%, а середньорічна – близько 85%. В умовах району кількість безхмарних днів протягом року буває приблизно 80-85.

1.4 Земельні ресурси

Структура земельних ресурсів громади типова для поліських районів країни. Трохи більше половини земель складають сільськогосподарські угіддя, серед яких превалює рілля. Майже третину займають ліси. Детальніша структура подана у табл. 1.4.

Таблиця 1.4.

Структура земельного фонду громади за даними Держгеокадастру

Основні види земель та угідь	2021 рік	
	усього тис. га	% до загальної площі території
Загальна територія	80731,4700	
у тому числі:		
1. Сільськогосподарські угіддя	43740,7155	54,2
з них:		
рілля	32517,7248	40,3
перелogi	1461,3531	1,8
багаторічні насадження	977,0467	1,2
сіножаті і пасовища	6858,7093	8,5
2. Ліси і інші лісовкриті площі	21812,6362	27,0
з них вкриті лісовою рослинністю	357,1440	0,4

3. Забудовані землі	3821,9859	4,7
4. Відкриті заболочені землі	5318,9859	6,6
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	2191,0440	
6. Інші землі	5318,6834	6,6

1.5 Атмосферне повітря

Основними забруднювачами атмосферного повітря за видами економічної діяльності залишається сільське, лісове господарство, переробна промисловість, добувна промисловість, розроблення кар'єрів, транспорт, викиди забруднюючих речовин яких складають більше 77 % від загального обсягу викидів в атмосферне повітря.

Таблиця 1.5.

Назва підприємства	Усього викидів, т/рік	Частка викидів забруднюючої речовини	
		до загального обсягу викидів %	до загального обсягу викидів відповідного населеного пункту, %
ТОВ «Бехівський гранітний кар'єр» (с. Бехи)	325,22	2,56	24,7
ПрАТ «Коростенський завод МДФ» (м. Коростень)	195,99	1,54	28,79
ТОВ «ДФУ Агро» (с. Грозине)	176,31	1,39	13,39
АТ «Коростенський кар'єр» (м. Коростень)	146,33	1,15	11,11

Примітка: в таблиці наведено дані по найбільших забруднювачах навколишнього природного середовища Коростенської МТГ, які включені в Екологічний паспорт Житомирської області за 2020 рік.

1.6 Лісовий фонд

На території громади переважають соснові в поєднанні з дубово-сосновими лісами, рідше грабово-дубово-сосновими, фрагментарно дубовими, березовими, вільховими та осиковими лісами з наявністю місцевості боліт і лук.

Відповідно до даних Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру площа земель лісового фонду Бехівського лісництва складає 7602 га, площа земель лісового фонду Шершнівського лісництва, що розташовані у південно-східній частині території Коростенської територіальної громади, складає 965 га.

Станом на 2021 рік площі земель лісового фонду Коростенського лісництва, що розташовані на території громади складають 8617,2 га.

Загальний запас стовбурової деревини становить понад 200 млн м³. Щорічний обсяг рубок головного користування по землям ДП «Коростенське лісомисливське господарство» становить близько 15,01 тис.м³.

1.7 Природно-заповідний фонд

Природно-заповідний фонд Коростенської міської територіальної громади, представлений унікальними та найкраще збереженими природними територіями та об'єктами виключно місцевого значення, що включає 2 ландшафтних заказника, 2 гідрологічних заказника, 1 лісовий заказник, 1 дендрологічний парк місцевого значення, 3 геологічні пам'ятки природи. Об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного значення на території громади відсутні.

Загальна площа територій природно-заповідного фонду Коростенської міської територіальної громади становить 2738,3 га відповідно до реєстру об'єктів природно-заповідного фонду Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та Довідником природно-заповідного фонду Житомирської області.

1. Ландшафтний заказник місцевого значення «Михайловичі», загальною площею 139,6 га;
2. Ландшафтний заказник місцевого значення «Полігон», загальною площею 2293,3 га;
3. Гідрологічний заказник місцевого значення «Хвощове болото», загальною площею 11,6 га;
4. Гідрологічний заказник місцевого значення «Лозанове», загальною площею 14,6 га;
5. Лісовий заказник місцевого значення «Межиріччя», загальною площею 274,0 га;
6. Дендрологічний парк місцевого значення «Еліта», загальною площею 4,8 га;
7. Геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Ольжині купальні», загальною площею 0,2 га;
8. Геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Баранячі лоби», загальною площею 0,1 га;
9. Геологічна пам'ятка природи місцевого значення «Велитенські котли».

Коростенська міська територіальна громада межує з об'єктом Смарагдової мережі Словечанський Кряж (UA0000173).

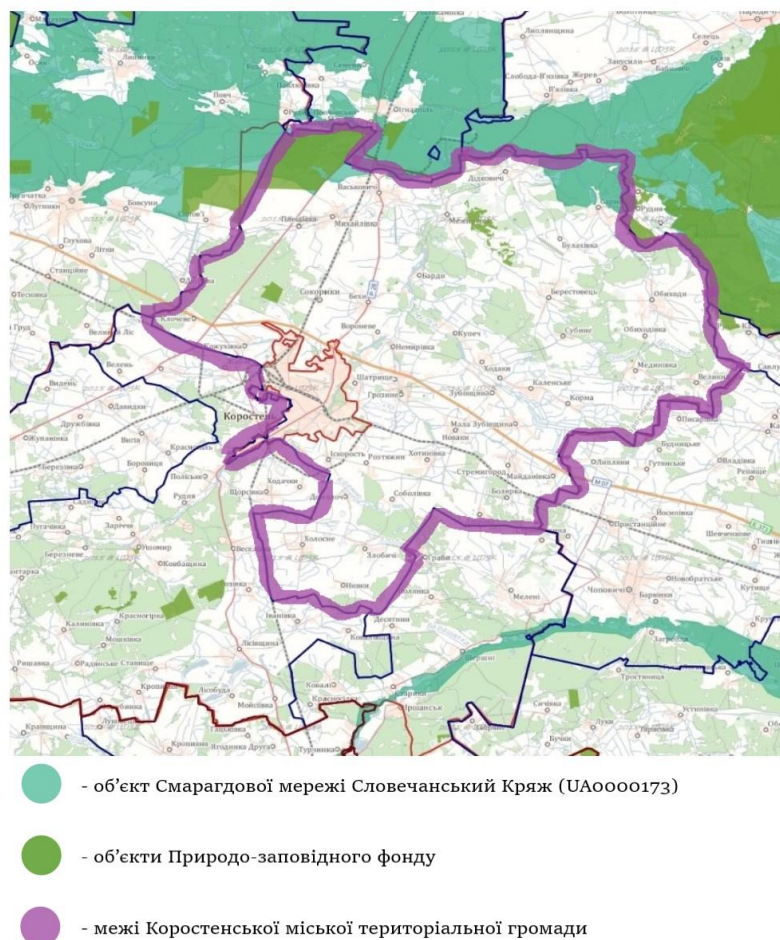

Рис. 1.1. Об'єкти ПЗФ та Смарагдової мережі на території коростенської МТГ

Таблиця 1.6.

SWOT-аналіз екологічної ситуації в Коростенській міській територіальній громаді

Сильні сторони	Слабкі сторони
- Наявність значних природних ресурсів, зокрема: водних, мінерально-сировинних; лісового фонду, земельних та рекреаційних ресурсів. - Наявність територій природно-заповідного фонду місцевого значення, який включає ландшафтні заказники (2 об'єкти), гідрологічні заказники (2 об'єкти), дендрологічний парк (1 об'єкт), геологічні пам'ятки природи (3 об'єкти); - Суттєвий виробничо-промисловий комплекс за основними галузями: видобувна промисловість (поклади корисних копалин); виробництво машин та устаткування, обладнання для нафтопереробної, хімічної та газотранспортної галузей; переробна	- Накопичення відходів у місцях організованого складування. Низький рівень охоплення населення системами збору твердих побутових відходів, у тому числі роздільним. Виникнення нерегульованих стихійних сміттєзвалищ. - Незадовільний технічний стан об'єктів комунальної інфраструктури та житлового фонду, інженерних комунікацій та комунікацій соціального благоустрою, що потребують капітального ремонту та модернізації; - Відсутність заходів, спрямованих на ефективне використання територій природно-заповідного фонду громади в якості потенційних рекреаційних

промисловість; виробництво продукції промислового та побутового споживання; • Істотна ресурсна база для розвитку агропромислового комплексу сільських територій, у тому числі рослинництва та тваринництва	територій та розвитку туристичної галузі, зокрема напрямів зеленого, спортивного, сільського туризму тощо; • Наявність підприємств, що віднесені до переліку найбільших забруднювачів навколишнього середовища в Житомирській області, зокрема щодо забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами; забруднення атмосферного повітря; накопичення промислових відходів
Можливості	Загрози
• Інвестиційна привабливість розширення мережі відпочинкових закладів та закладів гостинності в рамках розвитку рекреаційних територій в зонах потенційних туристичних маршрутів природно-заповідного фонду, сільських територій та об'єктів культурної спадщини; • Істотний інтерес та стає зростання попиту та цін на сільськогосподарську продукцію, у тому числі крафтову, зокрема натурального та органічного виробництва, особливо серед міських жителів; • Впровадження енергозберігаючих технологій з метою скорочення енергоспоживання із застосуванням альтернативних джерел, зокрема: біомаси, вторинної сировини, відходів, енергії природних явищ тощо; • Впровадження заходів пропаганди та промоції здорового способу життя, підвищення рівня здоров'я населення громади з метою попередження захворюваності та смертності	• Активне забруднення сільськогосподарськими та промисловими підприємствами, які спричиняють збільшення викидів та накопичення забруднюючих речовин у ґрунті, атмосфері, водних об'єктах; • Негативна динаміка зростання смертності від основних причин захворювань (хвороби серцево-судинної системи, новоутворення, хвороби органів дихання та травлення); • Підвищення вартості енергоносіїв та послуг житлово-комунального господарства; • Позбавлення басейнів річок природних біофільтрів з тенденцією до розораності водозборів, що приводить до замуленості та обміління річок, погіршенню якості води;

II. Коротка характеристики поточного рівня викидів парникових газів та їх джерел, а також плановані показники викидів

Таблиця 2.1.

Моніторинговий кадастр викидів CO₂ станом на 2019 рік у м.Коростень.¹

Сектора кінцевих споживачів енергоресурсів	Обсяги викидів CO ₂ в 2019р., тон									Викиди CO ₂ , тон	У процентах по секторам
	Електрична енергія	Теплова енергія	Видобутні види палива						Деревина (дрова, щепи, пелети)		
			Природний газ	Стиснений газ (Метан)	Скrapлений газ (Пропан-бутан)	Дизель	Бензин	Вугілля			
Будівлі, обладнання/об’єкти											77,6%
Муніципальні будівлі, обладнання/об’єкти	3 006,7	3 281,5	136,8	0,00	0,00	0	0	0,0	0,0	6 424,9	4,9%
Третинні будівлі, обладнання/об’єкти	10 169,3	1 557,3	588,0	0,00	0,00	0	0	0,0	0,0	12 314,6	9,5%
Житлові будинки	34 212,4	22 895,1	23 860,5	0,00	0,00	0	0	0,0	0,0	80 968,0	62,3%
Муніципальне освітлення	1 165,9	0,0	0,0	0,00	0,00	0	0	0,0	0,0	1 165,9	0,9%
Транспорт											22,4%
Муніципальний автотранспорт	0,0	0,0	0,0	0,00	97,30	393,98	250,43	0,0	0,0	741,7	0,6%
Громадський автотранспорт	0,0	0,0	0,0	3697,51	0,00	1778,87	60,7	0,0	0,0	1 344,2	1,0%
Приватний та комерційний автотранспорт	0,0	0,0	0,0	96,02	6684,70	4525,73	15768,76	0,0	0,0	27 075,2	20,8%
Усього	48 554,22	27 733,85	24 585,29	4 113,17	29 876,64	20 204,74	64 394,76	0,0	0,00	130 034,5	
У процентах за видами палива	37,3%	21,3%	18,9%	0,7%	5,2%	4,1%	12,3%	0,0%	0,0%		

¹ У зв'язку із створенням Коростенської міської територіальної громади та приєднанням сіл сумарні викиди громади зростуть на 20-25%. Станом на 17 листопада 2021 року проводяться розрахунки викидів сіл, що були приєднані.

Видно що, сектором який найбільше продукує викиди CO₂, є Будівлі, обладнання/об'єкти, що складає 77,6% кадастру викидів громади, відповідно сектор Транспорт складає 22,4%.

Реалізація мети та конкретних цілей, що передбачені ПДСЕРК, здійснюється шляхом впровадження енергоефективних заходів, які зменшують вплив змін клімату, і заходів з адаптації простору міста до змін клімату.

У Таблиці 2.2. приведений орієнтовний розподіл зменшення викидів CO₂ за секторами.

Таблиця 2.2.

Розрахунок зменшення викидів CO₂ до 2030 року за секторами

№ п/п	Сектори, що включені в БКВ та Виробництво тепла	Всього викидів у базовому 2012 р., тон/рік	Заплановане скорочення викидів CO ₂ , тон/рік	Процент зменшення викидів CO ₂ , %
1.	Муніципальні будівлі, об'єкти/ обладнання	9 867,8	4270,60	43,4%
2.	Третинний сектор (комерція, банки та інше)	17 691,9	5455,2	31,0%
3.	Житлові будівлі	108 676,1	31636,62	29,2%
3.	Муніципальне освітлення	958,2	718,1	75,6%
4.	Муніципальний автотранспорт	442,9	Скорочення викидів CO ₂ у секторі транспорту не очікується у зв'язку з різким зростанням кількості автотранспорту	
5.	Громадський автотранспорт	1 373,8		
6.	Приватний та комерційний автотранспорт	22 346,5		
7.	Міське виробництво електроенергії		113,1	
8.	Міське виробництво тепла/холода		5314,28	
	Разом	161 357,2	47 507,9	30,1%

З табл. 2.2 видно, що найбільше скорочення викидів парникових газів відбудеться у житлових будівлях. Воно становить біля 2/3 всього скорочення. Така структура скорочень обумовлена тим, що житлові будівлі є основним джерелом парникових газів у громаді. Найбільше ж скорочення у відносних показниках буде досягнуто у муніципальному освітленні завдяки застосуванню світлодіодних ламп, які значно ефективніші.

III. Коротка характеристика виявлених вразливостей до зміни клімату включно з загрозами здоров'ю людей та плановані показники щодо їх подолання.

За даними Житомирського обласного центру з гідрометеорології та метеостанції м.Коростень встановлено, що в останнє десятиріччя спостерігається підвищення середньорічної температури по місту з 7,6 до 9,0 °С. За результатами експертної оцінки [Валерко Р.А.2] повідомляється про стрімке збільшення середньої річної температури повітря за рахунок значного потепління зимового періоду та літнього періодів, а також помітного потепління весняного і осіннього періодів. Загалом спостерігається підвищення середньорічної температури повітря на 1,3 °С. Також спостерігається тенденція до зменшення кількості опадів, що особливо виявилось зимою 2019-2020рр, під час якої не відбулося встановлення снігового покриву та стійкого переходу до негативних температур.

Оцінка вразливості громади визначає її адаптаційний потенціал, тобто її здатність пристосовуватися до умов, що постійно змінюються без суттєвої втрати свої властивостей (у випадку міста – без значних втрат для комфортного проживання та розвитку міста). Оцінка вразливості визначає конкретні сектори, напрямки, групи населення, що зазнають або можуть зазнавати найбільших ризиків в разі тих чи інших кліматичних змін. Вона також включає виявлення потенційно можливих загроз, вірогідність їх виявлення та пошук шляхів усунення ризиків чи зниження їх впливу.

В залежності від сукупності факторів кожна окрема екосистема може виділяти і інші кліматичні загрози, які властиві саме їй. Так міста, як території скупчення населення та промислових об'єктів, мають свої специфічні особливості, що можуть посилювати негативні наслідки змін клімату. В містах, окрім безпосереднього впливу вищеперерахованих ризиків, необхідно враховувати можливі загрози для інфраструктури міста, які можуть впливати на стабільність водо- та енерго- постачання, якості води, стану будівель та здоров'я мешканців.

Окрім кліматичних ризиків, що рекомендуються Угодою мерів, було введено кілька ризиків, які є притаманними саме цій громаді. Оцінка проводиться для наступних кліматичних ризиків:

- Екстремальна спека.
- Екстремальний холод.
- Екстремальні опади: зливи, град, снігопади
- Повені: підвищення рівня води.
- Посуха.
- Лісові пожежі.

² Валерко Р. А. Екологічна оцінка змін клімату на території м. Коростень Житомирської області.// Вісник ЖНАЕУ № 2 (50), т. 1 2015

- Інфекційні захворювання та алергічні прояви
- Хімічне та радіоактивне забруднення

Для оцінки вразливості міст чи громад проведено аналіз ситуації вразливими групами населення – в нашому випадку – самим мешканцями Коростеня. Опитування мешканців м. Коростень було проведене в липні 2020 року і мало на меті з'ясувати як жителі оцінюють вплив змін клімату на системи життєзабезпечення міста, оцінку їх самопочуття та безпеки та отримати рекомендації мешканців щодо першочергових дій місцевої влади. Опитування показало, що зміни клімату Коростеня відмічаються переважною більшістю (73,9%) респондентів, причому 46,3% респондентів відмічають значну зміну клімату.

В Таблиці 3.1. наведено деталізовані показники вразливості до різних кліматичних ризиків Коростенської міської територіальної громади

Таблиця 3.1.

Оцінка вразливості Коростенської міської територіальної громади

Загроза	Рівень чутливості сектору: низький (без виділення) середній високий)	Поточний рівень вразливості	Вразливі групи населення
Екстремальна спека V3	<u>вода</u> <u>відходи</u> планування землекористування <u>сільське та лісове</u> <u>господарство</u> <u>охорона здоров'я</u> навколишнє середовище та біорізноманіття будівлі транспорт енергетика цивільний захист та надзвичайні ситуації туризм освіта інформаційно- комунікаційні технології	середній	всі групи населення, особливо: люди похилого віку, діти, люди з хронічними захворюваннями, люди поважного віку, діти
Екстремальний холод V0	транспорт охорона здоров'я будівлі енергетика сільське та лісове	низький	люди з хронічними захворюваннями, люди поважного віку, люди з особливими потребами,

	господарство нпс і біорізноманіття цивільний захист та надзвичайні ситуації інформаційно- комунікаційні технології		домогосподарства з низьким рівнем доходу, безробітні та люди, що живуть в аварійному помешканні
Екстремальні опади: зливи V3	транспорт будівлі енергетика вода відходи планування землекористування сільське та лісове господарство нпс і біорізноманіття; охорона здоров'я цивільний захист та надзвичайні ситуації	низький	всі групи населення
Екстремальні опади: снігопади V1	транспорт цивільний захист та надзвичайні ситуації будівлі енергетика вода нпс і біорізноманіття охорона здоров'я інформаційно- комунікаційні технології	низький	всі групи населення
Екстремальні опади: град V1	сільське та лісове господарство; будівлі транспорт енергетика нпс і біорізноманіття охорона здоров'я цивільний захист та надзвичайні ситуації	низький	домогосподарства з низьким рівнем доходу, безробітні та люди, що живуть в аварійному помешканні, інші
Повені: підвищення рівня води V2	планування землекористування будівлі транспорт вода сільське та лісове господарство нпс і біорізноманіття охорона здоров'я	низький	домогосподарства з низьким рівнем доходу, безробітні та люди, що живуть в аварійному помешканні, інші

	цивільний захист та надзвичайні ситуації		
Посуха V2	<u>вода</u> <u>охорона здоров'я</u> енергетика відходи планування землекористування сільське та лісове господарство нпс і біорізноманіття; туризм	низький	всі групи населення
Лісові пожежі V2	відходи вода планування землекористування сільське та лісове господарство нпс і біорізноманіття <u>охорона здоров'я</u> цивільний захист та надзвичайні ситуації туризм	середній	всі групи населення
Інфекційні захворювання та алергічні прояви V1	<u>охорона здоров'я</u> відходи вода освіта	середній	діти, молодь, люди з особливими потребами, люди з хронічними захворюваннями, люди поважного віку
Хімічне та радіоактивне забруднення V1	<u>вода</u> <u>охорона здоров'я</u> відходи сільське та лісове господарство нпс і біорізноманіття цивільний захист та надзвичайні ситуації туризм	низький	діти, молодь, люди з особливими потребами, люди з хронічними захворюваннями, люди поважного віку, особливо в населених пунктах, що розташовані поблизу з місцями зараження.

IV. Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових, постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків.

ПДСЕРК є основним документом, що описує планований внесок Коростенської громади у подолання глобальної кліматичної кризи. Всі заходи плану дій мають на меті скорочення викидів парникових газів та адаптацію до зміни клімату.

Як видно з табл. 4.1, серед перелічених заходів у розділах III та IV зі скорочення викидів та адаптації до змін клімату планується реалізація окремих діяльностей, які відповідно до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» вимагатимуть проведення процедури оцінки впливу на довкілля. Зокрема, це:

- Будівництво сонячної електростанції
- Спорудження та реконструкція очисних споруд для очистки комунальних стічних вод.
- Створення полігонів твердих побутових відходів у селах громади.
- Будівництво сміттесортувального підприємства.
- Господарські роботи у водоохоронних зонах р. Уж та інших водних об'єктів для поліпшення їх стану та рекреаційного потенціалу.
- Створення біогазової електростанції для перероблення відходів тваринницьких комплексів району.
- Буріння свердловин для водопостачання населення громади.

Перелічені діяльності виконуватиметься у відповідності до чинного природоохоронного законодавства України.

Заплановані діяльності не впливатимуть на території та об'єкти природно-заповідного фонду та територію Смарагдової мережі. У випадку проведення робіт на території чи поруч з територіями та об'єктів природо-заповідного фонду, будуть залучатися відповідні фахівці управління екології та природних ресурсів Житомирської обласної державної адміністрації та інші профільні фахівці, що гарантуватиме уникнення негативного впливу на ці території.

Таблиця 4.1

Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання положень

ПДСЕРК Коростенької МТГ

Заходи ПДСЕРК	Очікуваний негативний вплив	Шляхи зменшення негативного впливу
Заходи з адаптації до змін клімату		
1. Соціально-економічні заходи з адаптації: 1.1 Приведення тарифів на комунально-побутові послуги до виправданого рівня. 1.2 Створення системи компенсації збитків, отриманих в наслідок пошкодження здоров'я або майна під час або в наслідок виникнення стихійних метеорологічних явищ.	Відсутній	
2. Навколишнє середовище 2.1 Збалансований розвиток зелених зон населених пунктів громади 2.1.1. Створення комплексної програми інвентаризації, аудиту та моніторингу, усіх зелених насаджень в межах громади. 2.1.2 Розвиток мережі велосипедних та пішохідних маршрутів. 2.1.3 Розробка та реалізація плану виконання заходів, включених у Стратегічний та Генеральний плани міста м. Коростень. 2.1.4 Адаптація роботи комунальних служб, що доглядають за зеленими насадженнями. 2.1.5 Зменшення площі штучних водонепроникних поверхонь. Облаштування газонів за принципом «міських луків» ³ , дренажної системи вздовж тротуарів та доріжок, місць для паркування покриттям, що дозволяє стік дощової води в ґрунт. 2.1.6 Використання для озеленення лише місцеві рослини, сприяння збереженню дерев та високих кущів, як об'єктів, що створюють затінок. 2.1.7 Забезпечення благоустрою кладовищ з врахуванням рекомендацій щодо збереження біорізноманіття та зменшення теплового навантаження.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриву, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: відсутній. Довготерміновий: відсутній.	Виконання будівельних робіт у відповідності до вимог релевантних будівельних норм.
2.2 Підвищення адаптаційної здатності лісових екосистем до зміни	Відсутній	

³ Міська лука (англ. urban meadow) — штучно висаджене в міських умовах лучне угруповання рослин, яке складається з переважно квітучих багато- та однорічних дводольних рослин, а також з трав. Міські луки як правило складаються з аборигенних видів рослин, але також допускається незначна частка чужорідних видів.

клімату та антропогенного впливу. Ведення лісового господарства має здійснюватися за принципом «екосистемної проактивної адаптації», а саме удосконалення системи інвентаризації та моніторингу лісів, надання переваги природному поновленню лісів. 2.3 Підвищення адаптаційної здатності сільського господарства до зміни клімату Популяризація системи страхування, впровадження ґрунтозберігаючих технологій землеробства; стимулювати розвиток органічного виробництва; вирощування сидеральних та ґрунтопокровних культур; відновлення та розвиток агролісомеліоративних насаджень; удосконалення системи моніторингу за хворобами та шкідниками сільськогосподарських рослин, поширенням інвазійних видів.		
2.4 Населення Коростенської міської територіальної громади забезпечено чистою, питною водою. 2.4.1 Відновлення гідрологічного режиму та поліпшення санітарного стану річок та водних об'єктів на території Коростенської міської територіальної громади. Організація розчищення водних об'єктів, проведення реконструкцію водорегулюючих гідротехнічних споруд на р. Уж. 2.4.2 Модернізація очисних споруд та системи водовідведення. Реконструкції та впровадження сучасних технологій очистки стічних вод; будівництво мереж, насосних станцій і напірних колекторів у районах нової і існуючої не каналізованої забудови; впровадження автоматизованої системи водовідведення. 2.4.3 Модернізація систем водопостачання. Перенос існуючого поверхневого водозабору за межі міста на Поліське водосховище. Запровадження водозберігаючих технологій, модернізація діючих та будівництво нових систем зворотного і повторного водопостачання, удосконалення систем лімітування і моніторингу витрат і якості води. 2.4.4 Перегляд тарифів на водопостачання та водовідведення виходячи з вартості реалізації комплексу заходів до 2030 року.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриву, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: Можливий вплив на водність річки при надмірному заборі води. Довготерміновий: Можливе руйнування річкових екосистем при надмірному заборі води.	Проведення процедур оцінки впливу на довкілля при підготовці реконструкції очисних споруд, гідротехнічних робіт у заплаві та облаштуванні нового водозабору. Дотримання дозволів на спеціальне водокористування.

2.5 Безпечне та стале поводження з побутовими відходами Встановлення відповідних тарифів на збір, вивезення, сортування та утилізацію побутових відходів. Будівництво регіонального полігону твердих побутових відходів площею 30 га та його оснащення системами захисту ґрунтових вод, вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату. Впровадження системи сортування в селах громади, в яких відсутній вивіз сміття. Модернізація, оновлення спецавтотранспорту для санітарного очищення. Встановлення громадських вбиралень.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриття, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: Можливий негативний вплив на підземні та поверхневі води через потрапляння у них фільтрату з полігону ТПВ. Довготерміновий: Забруднення поверхневих та підземних води.	Проведення процедур оцінки впливу на довкілля при підготовці до спорудження полігону ТПВ,
3. Державні та інституційні 3.1 Створення кліматичного відділу в структурі керівництва громади або призначити заступника мера. 3.2. Стимулювання впровадження екологічного менеджменту на підприємствах, в установах, організаціях. 3.3 Запровадження зміни розкладу роботи підприємств, що надають послуги населенню з врахуванням періодів сильної спеки. 3.4 Створення комфортного температурного режиму у громадському транспорті та приміщеннях в яких перебувають працівники та відвідувачі, що надають послуги населенню. 3.5 Забезпечення доступу до питної води та вбиралень в закладах освіти та охорони здоров'я. 3.6 Забезпечення поетапної розробку містобудівної документації громади з врахуванням прогнозу щодо зміни клімату та заходів з адаптації.	Відсутні	
4. Знання та технології (інновації) 4.1 Знання: 4.1.1 Удосконалення системи оповіщення населення Державною службою надзвичайної ситуації з врахуванням можливості виникнення теплового стресу, а саме в прогностичні періоди екстремальної спеки. 4.1.2 Запровадження переведення станцій швидкої допомоги та пожежної	Відсутні	

охорони у стан підвищеної готовності в періоди сильної спеки. 4.1.3 Створення спеціальної телефонної лінії, яка б працювала в періоди екстремальних погодних явищ, переважно в періоди високих температур. 4.1.4 Створення комплексу просвітницької роботи з населенням про правила поведінки під час надмірної спеки та виникнення інших несприятливих метеорологічних явищ. 4.2 Технології: 4.2.1 Облаштування рамок прохолоди силами ДСНС в періоди високих температур. 4.2.2 Забезпечення резервними (альтернативними/автономними) джерелами енергії організацій, що відносяться до елементів критичної інфраструктури 4.2.5 Оновлення парку снігоочисної та спеціальної техніки з врахуванням прогнозного зростання кількості інтенсивних снігопадів для оперативного реагування. 4.2.6 Проведення протиерозійних заходів, в тому числі організація відведення дощових вод, та врахування можливого підтоплення територій під час планування забудови нових районів міста та ущільнення існуючої забудови.		
План заходів зі скорочення викидів на період до 2030рр.		
1.Муніципальні будівлі, обладнання/об'єкти. 1.1. Впровадження системи енергоменеджменту та енергомоніторингу в муніципальних установах та організаціях. 1.2. Впровадження енергозберігаючого освітлення в муніципальних установах та організаціях. 1.3. Підвищення енергоефективності будівель муніципальних установ та організацій. 1.4. Повна термомодернізація обраних будівель муніципальних установ та організацій 1.5. Використання відновлювальних джерел енергії в будівлях муніципальних установ та організацій. 1.6. Переведення будівель муніципальних установ та організацій на опалення відновлювальними видами палива. 1.7. Модернізація котелень громадських будівель сільських населених пунктів 1.8. Реконструкція системи водопостачання та каналізації.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриву, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: відсутній. Довготерміновий: відсутній.	Виконання будівельних робіт у відповідності до вимог релевантних будівельних норм.

1.9. Підвищення енергоефективності КП "Водоканал". 2. Житлові будівлі. 2.1. Популяризація питань енергозбереження, підвищення енергоефективності та запобігання змінам клімату серед населення. 2.2. Впровадження заходів з енергозбереження для житлових будівель та багатоквартирних будинках (ОСББ), в тому числі термомодернізація останніх. 2.3. Заміщення використання природного газу в житлових будівлях приватних домогосподарств відновлювальними видами палива. 2.4. Встановлення приладів обліку споживання теплової енергії у житлових будинках. 2.5. Створення міської програми відшкодування процентів кредитування енергоефективних заходів за програмами "Теплі кредити" та "Енергодім". 2.6. Переведення житлових будівель на індивідуальне опалення. 3. Третинні будівлі, обладнання/об'єкти. 3.1. Стимулювання представників бізнесу до використання енергоефективного обладнання та приладів освітлення. 4. Муніципальне зовнішнє освітлення. 4.1. Встановлення світильників LED з живленням від сонячних батарей. 4.2. Заміна світильників зовнішнього освітлення з лампами розжарювання та ДРЛ на світлодіодні. Заміна ламп зовнішнього освітлення на світлодіодні. 4.3. Модернізація засобів регулювання дорожнього руху. 4.4. Реконструкція мереж зовнішнього освітлення. 5. Транспорт. 5.1. Оновлення парку муніципального транспорту. 5.2. Оптимізація схем руху міського транспорту та схем руху і запуск нових маршрутів громадського транспорту між населеними пунктами громади 5.3. Переведення приватного та комерційного транспорту на зріджений газ. 5.4. Розвиток велосипедної інфраструктури міста. 5.5. Ремонт та реконструкція дорожнього полотна транспортної системи в межах Коростеня, в інших населених пунктах громади та між населеними пунктами. 6. Міське виробництво електроенергії. 6.1. Будівництво сонячної електростанції.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриття, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: відсутній. Довготерміновий: відсутній.	Виконання будівельних робіт у відповідності до вимог релевантних будівельних норм.
7. Міське виробництво тепла/холоду. 7.1. Реконструкція системи теплогенерації, з переведенням котелень на використання альтернативних видів палива.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриття, створення будівельного сміття,	Виконання будівельних робіт у відповідності до вимог релевантних будівельних

7.2. Переведення котелень на використання альтернативних видів палива. 7.3. Реконструкція котельні на альтернативних видах палива. 7.4. Модернізація котелень на газовому паливі з заміною водогрійних котлів. 7.5. Модернізація мережі теплопостачання з заміною трубопроводів на попередньо ізольовані. 7.6. Диспетчеризація та перехід в автоматичний режим роботи 10 котелень. 7.7. Впровадження дистанційного модемного зв'язку з тепловими вузлами для контролю та регулювання показників теплової енергії. 7.8. Капітальний ремонт котелень по вул. Черемушки, 4-Черемушки, 6, Мельника, 5 - вул. Черемушки, 81, Ольгінська, 4-Шевченко, 16.	шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Можливе забруднення повітря при неправильній експлуатації котелень на біомасі. Середньотерміновий: відсутній. Довготерміновий: відсутній.	норм. Контроль за режимами робота котелень на біомасі та за якістю палива.
8. Управління відходами. 8.1. Будівництво регіонального полігону твердих побутових відходів площею 30 га. 8.2. Будівництво біогазової станції для утилізації відходів.	Короткотерміновий: порушення ґрунтового покриву, створення будівельного сміття, шумове забруднення під час виконання будівельних робіт. Середньотерміновий: Можливий негативний вплив на підземні та поверхневі води через потрапляння у них фільтрату з полігону ТПВ. Довготерміновий: Забруднення поверхневих та підземних води.	Проведення процедур оцінки впливу на довкілля при підготовці до спорудження полігону ТПВ та біогазової станції.

Таблиця 4.2.

Ймовірний вплив Стратегії на складові довкілля

Чи може реалізація ДДП спричинити:	Негативний вплив			Пом'якшення існуючої ситуації
	Так	Ймовірно	Ні	
Повітря				
1. Збільшення викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел?			•	
2. Збільшення викидів забруднюючих речовин від пересувних джерел?			•	
3. Погіршення якості атмосферного повітря?			•	+
4. Появу джерел неприємних запахів?			•	+
5. Зміни повітряних потоків, вологості, температури або ж будь-які локальні чи регіональні зміни клімату?			•	
Водні ресурси				
6. Збільшення обсягів скидів у поверхневі води?			•	
7. Будь-які зміни якості поверхневих вод (зокрема таких показників, як температура, розчинений кисень, прозорість, але не обмежуючись ними)?			•	+
8. Збільшення скидання шахтних і кар'єрних вод у водні об'єкти?			•	
9. Значне зменшення кількості вод, що використовуються для водопостачання населенню?			•	
10. Збільшення навантаження на каналізаційні системи та погіршення якості очистки стічних вод?			•	+
11. Появу загроз для людей і матеріальних об'єктів, пов'язаних з водою (зокрема таких, як паводки або підтоплення)?			•	
12. Зміни напрямів і швидкості течії поверхневих вод або зміни обсягів води будь-якого поверхневого водного об'єкту?			•	+

13. Порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму малих річок регіону?			•	
14. Зміни напрямку або швидкості потоків підземних вод?			•	
15. Зміни обсягів підземних вод (шляхом відбору чи скидів або ж шляхом порушення водоносних горизонтів)?			•	
16. Забруднення підземних водоносних горизонтів?			•	
Відходи				
17. Збільшення кількості утворюваних твердих побутових відходів?			•	+
18. Збільшення кількості утворюваних чи накопичених промислових відходів IV класу небезпеки?			•	
19. Збільшення кількості відходів I-III класу небезпеки?			•	
20. Спорудження еколого-небезпечних об'єктів поводження з відходами?		•		
21. Утворення або накопичення радіоактивних відходів?			•	
Земельні ресурси				
22. Порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару?			•	
23. Будь-яке посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів?			•	+
24. Зміни в топографії або в характеристиках рельєфу?			•	
25. Появу таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози через нестабільність літогенної основи або			•	

зміни геологічної структури?				
26. Суттєві зміни в структурі земельного фонду, чинній або планованій практиці використання земель?			•	+
27. Виникнення конфліктів між ухваленими цілями ДДП та цілями місцевих громад?			•	
Біорізноманіття та рекреаційні зони				
28. Негативний вплив на об'єкти природно-заповідного фонду (зменшення площ, початок небезпечної діяльності у безпосередній близькості або на їх території тощо)?			•	
29. Зміни у кількості видів рослин або тварин, їхній чисельності або територіальному представництві?			•	
30. Збільшення площ зернових культур або сільськогосподарських угідь в цілому?			•	
31. Порушення або деградацію середовищ існування диких видів тварин?			•	
32. Будь-який вплив на кількість і якість наявних рекреаційних можливостей?			•	+
33. Будь-який вплив на наявні об'єкти історико-культурної спадщини?			•	
34. Інші негативні впливи на естетичні показники об'єктів довкілля (перепони для публічного огляду мальовничих краєвидів, появу естетично неприйнятних місць, руйнування пам'ятників природи тощо)?			•	+
Населення та інфраструктура				

35. Зміни в локалізації, розміщенні, щільності та зростанні кількості населення будь-якої території?			•	
36. Вплив на нинішній стан забезпечення житлом або виникнення нових потреб у житлі?			•	
37. Суттєвий вплив на нинішню транспортну систему? Зміни в структурі транспортних потоків?		•		+
38. Необхідність будівництва нових об'єктів для забезпечення транспортних сполучень?		•		
39. Потреби в нових або суттєвий вплив на наявні комунальні послуги?		•		
40. Появу будь-яких реальних або потенційних загроз для здоров'я людей?			•	
Екологічне управління та моніторинг				
41. Послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки?			•	
42. Погіршення екологічного моніторингу?			•	
43. Усунення наявних механізмів впливу органів місцевого самоврядування на процеси техногенного навантаження?			•	
44. Стимулювання розвитку екологічно небезпечних галузей виробництва?			•	
Інше				
45. Підвищення рівня використання будь-якого виду природних ресурсів?			•	
46. Суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу?			•	

47. Збільшення споживання значних обсягів палива або енергії?			•	+
48. Суттєве порушення якості природного середовища?			•	+
49. Появу можливостей досягнення короткотермінових цілей, які ускладнюватимуть досягнення довготривалих цілей у майбутньому?			•	
50. Такі впливи на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності викличуть значний негативний екологічний ефект, що матиме значний негативний прямий або опосередкований вплив на добробут людей?			•	

Підсумовуючи наведені вище таблиці 4.1 та 4.2 зазначимо:

Вплив на атмосферне повітря. ДДП спрямований на покращення якості атмосферного повітря завдяки зменшенню кількості викидів парникових газів та забруднюючих речовин. Однією із цілей ДДП є збалансований розвиток зелених зон населених пунктів громади, що сприятиме покращенню теплового, вітрового режиму, чистоти повітря, боротьби із забрудненням та шумом та матиме довгостроковий позитивний вплив на стан навколишнього середовища та здоров'я населення.

ПДСЕРК не передбачає збільшення обсягів викидів, натомість включає заходи спрямовані на технологічну модернізацію котелень громадських будівель, підвищення енергоефективності та використання відновлювальних джерел енергії в муніципальних будівлях. Незначний позитивний ефект на комфортність пересування матиме розвиток велосипедної інфраструктури міста, та внаслідок тенденції до збільшення автомобільного транспорту у містах, кількість викидів від пересувних джерел зростатиме.

Вплив на водні ресурси. ДДП не передбачає реалізацію заходів, які призводять до збільшення обсягів скидів забруднених вод. Натомість сприяє вирішенню частини проблем із водопостачання та водовідведенням на території громади. Зокрема, заплановано відновлення гідрологічного режиму та поліпшення санітарного стан річок та водних об'єктів та модернізація очисних споруд та систем водопостачання та водовідведення.

Відходи. ПДСЕРК передбачає покращення системи поводження із відходами у громаді, заплановано будівництво регіонального полігону твердих побутових відходів площею 30 га та його оснащення системами захисту ґрунтових вод із вилучення та знешкодження біогазу та фільтрату. Також до заходів із пом'якшення наслідків змін клімату включено будівництво біогазової станції на території свиноферми для утилізації відходів діяльності.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації Плану не передбачається змін у топографії або характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як зсуви, селеві потоки.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони, культурну спадщину. Відсутні об'єкти Смарагдової мережі, водно-болотні угіддя, та територій із природоохоронним статусом, як потрапляють під вплив від проектних рішень ДДП. Не передбачаються заходи, які негативно впливатимуть на рекреаційні зони та культурну спадщину.

Вплив на населення та інфраструктуру. Заплановано покращення інфраструктури громади, завдяки розвитку велосипедної інфраструктури, оновленню парку муніципального транспорту, оптимізації схем руху міського транспорту і запуск нових маршрутів громадського та через ремонт/реконструкцію дорожнього в межах Коростеня, в інших населених пунктах громади та між населеними пунктами.

Основною метою більшості діяльностей передбачених для адаптації до змін клімату є покращення умов проживання населення та їх здоров'я, особливо в періоди екстремальних погодних явищ, через доступ до питної чистої води, готовність спеціальних служб до надання допомоги під час несприятливих погодних умов

Екологічне управління, моніторинг та інше. Здійснюватиметься регулярний моніторинг реалізації ПДСЕРК у відповідності з документом «Угода мерів щодо клімату і енергії. Керівництво з питань звітності».

Транскордонні наслідки. Проекти рішення ДДП не мають транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Виправдані альтернативи. Альтернативи прийняттю плану дій сталого енергетичного розвитку та клімату, зокрема, «нульовий сценарій» не розглядаються. Це пов'язано з тим, що план дій у рамках Угоди мерів є єдиним доступним інструментом кліматичних дій у громаді та має розвинену методологію і структури підтримки. Розробка та реалізація ПДСЕРК дозволять ефективніше використовувати ресурси міста.

V . Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання ПДСЕРК для довкілля, у тому числі для здоров'я людей.

СЕО не завершується прийняттям рішення про затвердження ПДСЕРК. Значущі наслідки для довкілля, в тому числі для здоров'я населення, будуть відслідковуватися під час реалізації ДДП, зокрема, з метою виявлення непередбачених несприятливих наслідків і вжиття заходів щодо їх усунення.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» встановлює необхідність здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, а основні вимоги організації та здійснення вищезазначеного моніторингу визначені у Порядку здійснення моніторингу наслідків виконання документу державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 №1272.

Коростенська міська рада один раз на рік протягом строку дії ПДСЕРК та через рік після закінчення такого строку здійснює моніторинг наслідків виконання ПДСЕРК для довкілля, у тому числі для здоров'я людей та оприлюднює на офіційному веб-сайті. Звіт про моніторинг буде доступним для органів влади та громадськості.

Для організації моніторингу виконання ДДП, будуть використані існуючі системи моніторингу, зокрема регулярний моніторинг ПДСЕРК у відповідності з документом «Угода мерів щодо клімату і енергії. Керівництво з питань звітності», який здійснюватиметься із використанням відповідних індикаторів, які дозволяють оцінити імовірність досягнення запланованих цілей та за необхідності вжити корегувальних заходів з метою уникнення негативних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я людей. Передбачено наступні етапи моніторингу (які рахуються з моменту внесення даних ПДСЕРК на екстранет-платформу Угоди мерів mycovenant.eumayors.eu):

- кожні 2 роки – звіт по виконанню плану заходів,
- кожні 4 роки – повний звіт, який включає в себе Моніторинговий кадастр викидів.

Моніторинг базуватиметься на оцінці наступних показників:

- моніторинг викидів CO₂ на території Коростенської МТГ(кадастр викидів);
- моніторинг споживання паливно-енергетичних ресурсів у секторі муніципального та громадського транспорту (щорічно);
- моніторинг споживання енергоресурсів в муніципальних установах і підприємствах, громадському освітленні (щомісячно);
- моніторинг виконання заходів із пом'якшення наслідків та адаптації до змін клімату;

VI. Резюме нетехнічного характеру інформації, розраховане на широку аудиторію.

План дій сталого енергетичного розвитку та клімату Коростенської міської територіальної громади передбачає цілий ряд різнопланових заходів, які спрямовані на скорочення викидів парникових газів та адаптацію до зміни клімату. Основні з них це термомодернізація будівель, розвиток мережі пішохідних та велосипедних доріжок, реконструкція мереж теплопостачання, водопостачання та водовідведення, облаштування рекреаційних ділянок, інформування та просвітництво, а також організаційні заходи. Окремо відзначимо плани зі спорудження біогазової електростанції для переробки відходів тваринницького комплексу, спорудження полігону твердих побутових відходів, переведення котелень на біомасу та спорудження сонячної електростанції.

Жоден з планованих заходів не несе загроз стану довкілля та здоров'я громадян. Натомість, сумарно заходи Плану дій поліпшать комфортність міста та стан довкілля.